



Силабус освітнього компонента Програма навчальної дисципліни



Транскордонна екологічна безпека

Шифр та назва спеціальності
101 – Екологія

Інститут
ННІ Механічної інженерії і транспорту

Освітня програма
Інженерна екологія

Кафедра
Хімічна техніка та промислова екологія (154)

Рівень освіти
Магістр

Тип дисципліни
Вибіркова

Семестр
2

Мова викладання
Українська

Викладачі, розробники



Тихомирова Тетяна Сергіївна

tetiana.tykhomyrova@khpi.edu.ua

Кандидат технічних наук, доцент, доцент кафедри хімічної техніки та промислової екології НТУ «ХПІ»

Досвід роботи – 14 років. Автор та співавтор понад 50 наукових та навчально-методичних праць. Вільно володіє англійської та української мовами. Провідний лектор з дисциплін: «Сталий розвиток» та «Грантрайтинг та міжнародна співпраця в екології» (англійською мовою), «Гідрологія», «Ґрунтознавство»

[Детальніше про викладача на сайті кафедри](#)

Загальна інформація

Анотація

Дисципліна спрямована на засвоєння принципів захисту держави від транскордонного забруднення, обов'язків держави в сфері забезпечення контролю за транскордонним забрудненням та не допуску його зі свого боку.

Мета та цілі дисципліни

Засвоїти норми міжнародних конвенцій в сфері транскордонного забруднення; вивчити особливості застосування норм міжнародного права в сфері транскордонного забруднення; вміти визначити основні складові транскордонних загроз екологічного характеру та напрями уникнення таких загроз

Формат занять

Лекції, практичні роботи, розрахункове завдання, консультації. Підсумковий контроль - залік.

Компетентності

Здатність застосовувати сучасні шляхи вдосконалення механізмів регулювання екологічної безпеки у транскордонних регіонах України виходячи з досвіду ЄС та враховуючи законодавство України.

Результати навчання

Вміння визначити основні складові транскордонних загроз екологічного характеру та напрями уникнення таких загроз.

Обсяг дисципліни

Загальний обсяг дисципліни 120 год. (4 кредитів ECTS): лекції – 32 год., практичні роботи – 16 год., самостійна робота – 72 год.

Передумови вивчення дисципліни (пререквізити)

Для успішного проходження курсу необхідно мати знання та практичні навички з наступних дисциплін: "Біобезпека та біозахист держави", "Екоінновації в створенні нових технологій"

Особливості дисципліни, методи та технології навчання

Лекції проводяться інтерактивно з використанням мультимедійних технологій. На практичних заняттях використовуються репродуктивні та проблемно-пошукові методи навчання та акцентується увага на вирішенні реальних еколого-гідрологічних проблем. .

Програма навчальної дисципліни

Теми лекційних занять

Тема 1. Поняття про транскордонну безпеку.

Історія питання транскордонного забруднення. Поняття та визначення транскордонного забруднення

Тема 2. Джерела міжнародного права в сфері екологічної та транскордонної безпеки.

Поняття та класифікація джерел міжнародного екологічного права. Міжнародні договори як джерела міжнародного екологічного права. Міжнародні звичаї як джерела міжнародного екологічного права. Рішення міжнародних судових установ як джерела міжнародного екологічного права.

Тема 3. Європейські механізми регулювання екологічної безпеки та можливості їх використання в Україні.

Організаційна система регулювання екологічної безпеки у країнах ЄС. Застосування економічних важелів екологічного регулювання у європейських країнах. Інструменти європейської співпраці у досягненні цілей екологічної безпеки.

Тема 4. Секторальні перспективи впровадження європейського досвіду екологічного регулювання у контексті Угоди про асоціацію між Україною та ЄС

Зміна клімату й охорона озонного шару. Охорона атмосферного повітря. Охорона природних комплексів й біорізноманіття. Поводження з відходами.

Тема 5. Конвенції про транскордонне забруднення повітря на великій відстані.

Передумови прийняття. Основні положення. Ратифікація Україною.

Тема 6. Базельська конвенція про контроль за транскордонним перевезенням небезпечних відходів та їх видаленням.

Основні положення Базельської конвенції. Ратифікація Україною. Контроль за переміщенням небезпечних відходів через кордон.

Тема 7. Конвенція про охорону і використання транскордонних водотоків і міжнародних озер (Водна конвенція).

Основні положення Водної конвенції. Ратифікація Україною. Особливості застосування деяких положень Водної конвенції.

Тема 8. Механізми регулювання екологічної безпеки у транскордонних регіонах України та ЄС.

Регулювання екологічного стану атмосферного повітря, зміни клімату та охорони озонного шару. Регулювання лісокористування, охорони природних комплексів й біорізноманіття. Регулювання поведження з відходами.

Теми практичних занять

Тема 1. Спеціальна термінологія англійською мовою для дисципліни

Тема 2. Поняття та класифікація екологічних прав людини. Оргузька конвенція: науково-правова характеристика.

Тема 3. Управління транскордонними природними ресурсами.

Тема 4. Діяльність комісії із захисту річки Дунай та роль України.

Тема 5. Європейський досвід розвитку відновлюваної енергетики у транскордонних регіонах.

Тема 6 . Правові аспекти транскордонної екологічної безпеки у регіонах, що межують з росією та білоруссю (після 24.02.2022р.).

Теми лабораторних робіт

Лабораторні роботи в рамках дисципліни не передбачені.

Самостійна робота

Курс передбачає виконання індивідуального розрахункового завдання з аналізу змін стану окремих елементів навколишнього природнього середовища у транскордонних регіонах з наданням письмового звіту.

Література та навчальні матеріали

Основна література

1. Регулювання екологічної безпеки транскордонного регіону в умовах євроінтеграції України (наукова доповідь) / [В.С. Кравців, П.В. Жук, І.А. Колодійчук та ін.]; НАН України. ДУ «Інститут регіональних досліджень імені М.І. Долишнього»; [наук. ред. В.С. Кравців]. – Львів, 2015. – 121 с.
2. Екологічне право : [підруч. для студ. юрид. спец. вищ. навч. закл.] Е45 / за ред. А. П. Гетьмана. - Х.: Право, 2013. - 432 с.
3. Суєтнов Є. П. Конвенція про транскордонне забруднення повітря на великі відстані (1979) / Є. П. Суєтнов // Велика українська юридична енциклопедія. : у 20 т – Харків, 2018. – Т. 14: Екологічне право. – С. 410–411.

Додаткова література

1. Валюх А.М., Зайцев Д.Б., Якимчук А.Ю. Роль міжнародних організацій у сфері збереження й відтворення природного капіталу Державне управління: удосконалення та розвиток : електронний журнал. Вид. № 8. 2017. URL: http://www.dy.nayka.com.ua/pdf/4_2018/12.pdf.
2. Найчук, О.А. Україна в рамках конвенції про транскордонне забруднення повітря на великі відстані [Текст] / О.А. Найчук // Економічні проблеми сталого розвитку : матеріали Міжнародної науково-практичної конференції, присвяченої пам'яті проф. Балацького О.Ф., м. Суми, 6-8 травня 2014 р.: у 2-х т. / За заг. ред.: О.В. Прокопенко, О.В. Люльова. - Суми : СумДУ, 2014. - Т.2. - С. 347-348.
3. Методичні вказівки до практичних занять з курсу «Транскордонна екологічна безпека» для студентів спеціальності 101 «Екологія» /укладачі: Тихомирова Т.С., Шестопалов О.В., Філенко О.М. - Харків, НТУ "ХПІ",2023. - 31с.

Система оцінювання

Критерії оцінювання успішності студента та розподіл балів

100% підсумкової оцінки складаються за результатами поточного оцінювання. Залік : практичні роботи 30%, розрахункове завдання 35%, контрольна робота 35%.

Шкала оцінювання

Сума балів	Національна оцінка	ECTS
90–100	Відмінно	A
82–89	Добре	B
75–81	Добре	C
64–74	Задовільно	D
60–63	Задовільно	E
35–59	Незадовільно (потрібне додаткове вивчення)	FX
1–34	Незадовільно (потрібне повторне вивчення)	F

Норми академічної етики і політика курсу

Студент повинен дотримуватися «Кодексу етики академічних взаємовідносин та доброчесності НТУ «ХПІ»: виявляти дисциплінованість, вихованість, доброзичливість, чесність, відповідальність. Конфліктні ситуації повинні відкрито обговорюватися в навчальних групах з викладачем, а при неможливості вирішення конфлікту – доводитися до відома співробітників дирекції інституту. Нормативно-правове забезпечення впровадження принципів академічної доброчесності НТУ «ХПІ» розміщено на сайті: <http://blogs.kpi.kharkov.ua/v2/nv/akademichna-dobrochesnist/>

Погодження

Силабус погоджено

31.08.2023 р.



Завідувач кафедри
Олексій ШЕСТОПАЛОВ

31.08.2023 р.



Гарант ОП
Мусій ЦЕЙТЛІН